

HOTĂRÂREA CURȚII
DIN 6 OCTOMBRIE 1976¹

A. De Bloos, SPRL
împotriva Société en commandite par actions Bouyer

**(cerere pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare,
formulată de Cour d'appel din Mons)**

„Convenția de la Bruxelles privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, articolul 5 alineatele (1) și (5)”

Cauza 14/76

În cauza 14/76,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 1 din Protocolul privind interpretarea de către Curtea de Justiție a Convenției din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, de către Cour d'appel din Mons, pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

A. DE BLOOS, SPRL, Leuze, Belgia

și

SOCIÉTÉ EN COMMANDITE PAR ACTIONS BOUYER, Tomblaine (Meurthe-et-Moselle), Franța

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 5 din Convenția privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, semnată la Bruxelles la 27 septembrie 1968 de către cele șase state membre fondatoare ale Comunității,

CURTEA,

constituită din domnii R. Lecourt, președinte, H. Kutscher și A. O'Keeffe, președinți de cameră, A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, M. Sørensen, A. J. Mackenzie Stuart și F. Capotorti, judecători,

avocat general: domnul G. Reischl

grețier: domnul A. Van Houtte

pronunță prezenta

¹ Limba de procedură: franceza.

HOTĂRÂRE

1 Prin hotărârea din 9 decembrie 75, primită la grefa Curții la 13 februarie 1976, Cour d'appel din Mons a adresat, în temeiul Protocolului din 3 iunie 1971 privind interpretarea Convenției din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială (denumită în continuare „convenția”), întrebări privind interpretarea articolului 5 alineatele (1) și (5) din convenția menționată;

2 din hotărârea de trimitere reiese că, în acest stadiu, litigiul se referă la competența instanței belgiene de a judeca o acțiune introdusă de concesionarul unui contract de distribuție exclusivă, cu sediul în Belgia, împotriva concedentului său stabilit în Franța;

3 plângându-se de rezilierea unilaterală fără preaviz a contractului menționat, concesionarul a introdus o acțiune împotriva concedentului în fața instanței belgiene, pentru a obține, în conformitate cu dreptul belgian, rezoluțiunea judiciară a contractului din vina concedentului, precum și plata de daune-interese;

4 întrucât judecătorul belgian de primă instanță a declarat că nu are competența să judece cauza, concesionarul a introdus apel în fața Cour d'appel din Mons;

5 prin prima întrebare, Curții i se solicită să hotărască dacă, într-un litigiu dintre beneficiarul unei concesiuni a vânzării exclusive și concedentul său, acuzat că a încălcat concesiunea exclusivă, termenul „obligație” de la articolul 5 alineatul (1) din convenție trebuie să fie interpretat ca aplicându-se oricărei obligații născute din contractul-cadru de concesiune a vânzării exclusive sau chiar a vânzărilor succesive încheiate pentru executarea contractului menționat sau ca referindu-se exclusiv la obligația care stă la baza acțiunii în justiție;

6 în acest ultim caz, Curții i se solicită să precizeze dacă termenul „obligație” de la articolul 5 alineatul (1) menționat anterior se referă fie la obligația inițială, fie la obligația de a furniza echivalentul obligației inițiale, fie la obligația de a plăti daune-interese în cazul în care, în urma rezoluțiunii sau a rezilierii contractului, obligația inițială devine nulă, fie, în cele din urmă, la obligația de a plăti „o compensație justă” sau chiar o „compensație suplimentară”, în sensul Legii belgiene din 27 iulie 1961;

7 în temeiul articolului 5 alineatul (1) din convenție, pârâtul domiciliat pe teritoriul unui stat contractant poate fi acționat în justiție, într-un alt stat contractant:

„ – în materie contractuală, în fața instanței locului în care obligația a fost sau trebuie executată”.

8 astfel cum reiese din preambulul convenției, aceasta urmărește să stabilească competența instanțelor statelor contractante în ordinea juridică internațională, să faciliteze recunoașterea hotărârilor judecătorești respective și să instituie o procedură rapidă pentru a asigura executarea hotărârilor;

9 aceste obiective implică necesitatea de a evita, pe cât posibil, ca mai multe instanțe să fie competente cu privire la același contract;

10 prin urmare, articolul 5 alineatul (1) din convenție nu poate fi interpretat ca referindu-se la orice fel de obligație născută din contractul în cauză;

11 dimpotrivă, prin termenul „obligație”, acest articol vizează obligația contractuală care stă la baza acțiunii în justiție;

12 de asemenea, o astfel de interpretare este confirmată în mod clar de textele în italiană și germană ale acestui articol;

13 rezultă că, în scopul stabilirii locului de executare, în sensul articolului 5 citat anterior, obligația care trebuie luată în considerare este cea care corespunde dreptului contractual pe care se întemeiază acțiunea reclamantului;

14 în cazul în care reclamantul își susține dreptul la plata daunelor-interese sau invocă rezoluțiunea contractului din culpa celeilalte părți, obligația prevăzută la articolul 5 alineatul (1) este aceeași obligație născută din contract și a cărei neexecutare este invocată pentru a justifica astfel de cereri;

15 pentru aceste motive este necesar să se răspundă la prima întrebare că, într-un litigiu dintre beneficiarul unei concesiuni a vânzării exclusive și concedentul său, acuzat că a încălcat concesiunea exclusivă, termenul „obligație” de la articolul 5 alineatul (1) din Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială se referă la obligația contractuală care stă la baza acțiunii în justiție, și anume obligația concedentului care corespunde dreptului contractual invocat pentru justificarea cererii concesionarului;

16 într-un litigiu care privește urmările încălcării de către concedent a unui contract de concesiune exclusivă, precum plata daunelor-interese sau rezoluțiunea contractului, obligația la care trebuie să se facă trimitere în scopul aplicării articolului 5 alineatul (1) din convenție este cea pe care contractul o impune concedentului și a cărei neexecutare este invocată pentru a justifica cererea concesionarului pentru obținerea de daune-interese sau pentru rezoluțiunea contractului;

17 în ceea ce privește acțiunile pentru plata indemnizațiilor compensatorii, este de competența instanței naționale să verifice dacă, conform dreptului aplicabil contractului, este vorba de o obligație contractuală autonomă sau de o obligație care înlocuiește obligația contractuală neexecutată;

18 prin a doua întrebare, Curții i se solicită să hotărască dacă concesionarul unei vânzări exclusive trebuie să fie considerat conducătorul unei sucursale, al unei agenții sau al unei unități a concedentului său, în sensul articolului 5 alineatul (5) din convenție, în cazul în care, pe de o parte, nu are competența nici să negocieze în numele acestuia, nici să creeze obligații în sarcina acestuia și, pe de altă parte, nu este supus nici controlului, și nici conducerii sale;

19 întrucât, în temeiul articolului 5 alineatul (5) din Convenție, „pârâțul domiciliat într-un stat contractant poate fi acționat în justiție în alt stat contractant:

„– dacă este vorba de o contestație privind exploatarea unei sucursale, a unei agenții sau a oricărei alte unități, în fața instanței din locul în care acestea sunt situate”;

20 întrucât unul dintre elementele esențiale ce caracterizează noțiunile de sucursală și agenție este faptul că acestea sunt supuse conducerii și controlului societății-mamă;

21 în ceea ce privește noțiunea de „unitate” prevăzută de articolul respectiv, atât din obiectul, cât și din formularea acestei dispoziții rezultă că o astfel de noțiune se bazează, în spiritul convenției, pe aceleași elemente esențiale ca și cele ale unei sucursale sau agenții;

22 prin urmare, noțiunile de sucursală, agenție sau orice altă unitate nu pot fi extinse la cazul unui concesionar exclusiv, a cărui activitate este caracterizată de datele indicate de instanța națională;

23 din aceste motive, la a doua întrebare trebuie să se răspundă că, în sensul articolului 5 alineatul (5) din Convenția din 27 septembrie 1968, concesionarul unei vânzări exclusive nu poate fi considerat conducătorul unei sucursale, agenții sau al unei unități a concedentului său, nefiind spus nici controlului și conducerii acestuia;

Cu privire la cheltuielile de judecată

24 Cheltuielile efectuate de Guvernul Regatului Unit și de Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări;

25 întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată;

pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebarea care i-a fost adresată de Cour d'appel din Mons, prin hotărârea din 9 decembrie 1975, hotărăște:

1) Într-un litigiu dintre beneficiarul unei concesiuni de vânzare exclusivă și concedentul său, acuzat că a încălcat concesiunea exclusivă, termenul „obligație” de la articolul 5 alineatul (1) din Convenția din 27 septembrie 1968 privind competența judiciară și executarea hotărârilor judecătorești în materie civilă și comercială, se referă la obligația contractuală de la baza acțiunii în justiție, și anume obligația concedentului care corespunde dreptului contractual invocat pentru a justifica cererea concesionarului.

Într-un litigiu referitor la urmările încălcării de către concedent a unui contract de concesiune exclusivă, precum plata daunelor-interese sau rezoluțiunea contractului, obligația la care trebuie să se facă trimitere în scopul aplicării articolului 5 alineatul (1) din convenție este cea pe care contractul o impune concedentului și a cărei neexecutare este invocată pentru a justifica cererea concesionarului pentru obținerea de daune-interese sau pentru rezoluțiunea contractului.

În ceea ce privește acțiunile pentru plata indemnizațiilor compensatorii, este de competența instanței naționale să verifice dacă, conform dreptului aplicabil contractului, este vorba despre o obligație contractuală autonomă sau de o obligație care înlocuiește obligația contractuală neexecutată.

2) Concesionarul unei vânzări exclusive nu poate fi considerat conducătorul unei sucursale, al unei agenții sau al unei unități a concedentului său, în sensul articolului 5 alineatul (5) din Convenția din 27 septembrie 1968, în cazul în care acesta nu este supus nici controlului, și nici conducerii sale.

Lecourt	Kutscher	O'Keeffe	Donner	Mertens de Wilmars
Pescatore	Sørensen	Mackenzie Stuart	Capotorti	

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 6 octombrie 1976.

Grefier
A. Van Houtte

Președinte
R. Lecourt